

EKONOMİ POLİTİKALARINDA SÖYLEM-EYLEM BÜTÜNLÜĞÜ

Ekonomi yönetimindeki ani değişiklikler piyasalarda sürpriz gelişmeler yarattı. Hafta sonunda önce Merkez Bankası başkanı görevden alındı. Yerine Sayın Naci Ağbal atandı. Hemen sonrasında ise Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Berat Albayrak "görevden affını" talep etti. Bu talep "yirmi yedi saat" sonra (ana akım medya ilginç bir şekilde olaya "sessiz" yaklaştı.) kabul edilerek yerine Sayın Lütfi Elvan atandı. Atanan yeni Merkez Bankası Başkanı ve ekonomiden sorumlu bakan ile Sayın Cumhurbaşkanı R.T. Erdoğan'ın verdikleri ilk mesajların ortak özelliklerinin altını çizmekte yarar var.

Sn. Cumhurbaşkanı'nın ilk açıklaması; "Ekonomi politikamızı fiyat istikrarı, finansal istikrar ve makroekonomik istikrar olmak üzere üç sacayağı üzerine inşa ederek hedeflerimize ulaştıracacağız. Hızlı ve etkin işleyen yargı sistemi konusunda yeni adımlar atacağız. Faizlerin en azından enflasyon seviyesinde tutulma mecburiyeti bu konuda mücadeleyi zora sokuyor. İnşallah bu engeli aşarak enflasyonu daha da aşağı çekeceğiz. Hazine ve Maliye Bakanı ve Merkez Bankasının atacağı her adımda yanlarında olacağız. Gerekirse acı reçete uygulamaktan kaçınmayacağız."

Sn. Naci Ağbal'ın ilk açıklaması ise; "Temel amaç fiyat istikrarını sağlamak ve sürdürmektir. Para politikasında şeffaflık, hesap verilebilirlik ve öngörülebilirlik ilkeleri çerçevesinde iletişim güçlendirilecektir."

Sn. Lütfi Elvan'ın ilk açıklaması;"Büyüme ve istikrarı arttırma amacıyla uluslararası normlara uygun, şeffaf, öngörülebilir, hesap verebilir politikaların tasarımı öncelikle ele alınacaktır. Kurala dayalı işleyen piyasa ekonomisi esastır. Kurumlar güçlendirilerek etkili bir şekilde işletilecektir. Kamu finansmanın kalitesi arttırılacak, Türkiye piyasa dostu dönüşüme odaklanacaktır." yönünde olmuştur. Yukarıdaki her üç açıklamanın da ortak özelliği; söylem olarak fiyat istikrarı, piyasa odaklı büyüme ve istihdam politikaları, enflasyonun düşürülmesi gerektiği, şeffaf, öngörülebilir ve hesap verebilirliği esas alan ile iletişim politikalarının önemi. Bütün bunlar gayet güzel konvansiyonel ilkeler. Önemli olan uygulamalar söylemlerle eylemler bütünlük ve paralellik ilkesi çerçevesinde oluşmazsa istenilmeyen olumsuz sonuçlarla karşılaşmak mukadder oluyor. Nitekim istifa eden Sn. Berat Albayrak'ın atandığında bu sütunlarda yazdığımız 13.7.2018 tarihli yazımız bu konunun altını çiziyor. İlk atandığında Sn. Bakan da benzer mesajlar vermişti. Ancak daha sonraki dönemde izlenen politikalar bizi 2018 Ağustosunda yaşadığımız kur ve faiz şokuna benzer bir konuma getirmekten alıkoyamadı. Son iki yılda izlenen tüm politikalar, pandeminin de yarattığı olumsuzluklarla birleşince; düşük büyüme, yüksek enflasyon, yüksek işsizlik, ikiz açık (cari ve bütçe), eksi döviz rezervleri, yüksek borçluluk, dolarizasyonun geldiği seviye, dövizde endeksli iç borçlanma olgusu bizi ekonomik daralma noktasına getirdi. Bu denli hızlı ve radikal değişimde önemli olan söylemler değil eylemler, uygulamalardır. Eğer aynı benzer uygulamaları yapar isek ne söylersek söyleyelim benzer sonuçlardan kaçınamayız.

Bu atamalar sonrasında uygulanan politikalarda henüz hiçbir değişiklik olmadan sadece politika değişikliğine (politika faizinin arttırılacağı)geçileceği imajı bile piyasaları rahatlatarak Türk Lirası varlıklar değerlendirildi, döviz kuru yaklaşık yüzde on düştü. Borsa yükseldi, tahvil faizleri (hem gösterge hem de on yıllık) düştü. Risk primimiz 400 puanın altına indi. Piyasaların açtığı bu kredi heba edilmemeli. BDDK'nın swap limitlerini yükseltmesi olumlu bir gelişme. Aktif rasyosu saçmalığı da kaldırılarak bu olumlu adımlar devam ettirilmeli. Geçmiş uygulamaların aksini yapmak ve kararları gecikmeden almak bile önemli adımlar olacaktır. Piyasalarda gelecek Perşembe günü PPK toplantısında faizlerin 400-500 baz puan civarında arttırılacağı beklentisi satın alınıyor. 2021 ilk yarısında artacak enflasyon oranını da (kur geçişkenliği nedeniyle muhtemelen yüzde 14-15'lere gelecek) göz önünde bulundurarak önden yüklemeli bir faiz arttırımı yapılmalı. Birden fazla faiz aracını uygulamaktan vazgeçilmeli, sadeleştirmeye gidilerek tek politika faizi uygulaması esas alınmalı. Kurala dayalı, araç bağımsızlığında tereddütler yaşamayacak bir para politikası ile bununla uyumlu maliye politikaları eşgüdümlü olarak uygulanmalı. Yapısal reformları baz alan yeni bir ekonomi programı oluşturulmalı. Bunların gerçekleştirilmesi halinde para politikalarının kredibilitesi artacak, beklentiler olumluya çevrilerek uzun vadeli faizler ve enflasyon da düşüş sürecine girecektir. Bu durumda Türk Lirası ve TL varlıklar değer kazanacaktır. Aksi halde taahhütlerle gerçekleştirmeler birbirleriyle uyumlu

olmazsa bilmeliyiz ki söylemlerimizin güzelliğinin hiçbir önemi kalmayacak piyasalar açtıkları krediyi hızla kapama yoluna gideceklerdir.